

Đề bài:

Cảm nhận về

bài thơ

“Đập đá ở

Côn Lôn”

của Phan

Châu Trinh.

Bài làm

Đảo Côn Lôn là một địa danh gợi cho ta nhớ đến những nhà tù tàn bạo của bọn đế quốc, nơi giam cầm những nhà yêu nước Việt Nam. Song sắt nhà tù có thể giam cầm được thể xác người tù, nhưng làm sao có thể khóa nổi lời ca yêu nước và trái tim thương nhà của họ, làm sao có thể chôn vùi được niềm lạc quan cách mạng và khí phách kiên cường nơi họ. Tâm hồn và khí phách người tù đã kết tinh nên những cảm hứng đẹp, làm vút lên những vần thơ bay bổng diệu kì:

*Làm trai đứng giữa đất Côn Lôn,
Lùng lẫy làm cho lở núi non.
Xách búa đánh tan năm bảy đống,
Ra tay đập bể mấy trăm hòn.
Tháng ngày bao quản thân sành sỏi,
Mưa nắng càng bền dạ sắt son.
Những kẻ vá trời khi lỡ bước,
Gian nan chi kể việc con con!*

Với bút pháp lãng mạn hào hùng, Phan Châu Trinh đã khắc họa một hình tượng kì vĩ về người anh hùng cách mạng uy nghi lẫm liệt giữa đất trời Côn Đảo.

Bốn câu thơ đầu của bài thơ mô tả công việc đập đá ở Côn Lôn. Đập đá là một công việc nặng nhọc đối với người tù Côn Đảo, việc đập đá càng nặng nhọc bội phần bởi họ phải làm việc trong hoàn cảnh vô cùng khắc nghiệt: trong cảnh lao tù nghiệt ngã, bị tra tấn, hành hạ về thể xác, bị uy hiếp về tinh thần. Giữa một hòn đảo trợ trợ, mệnh mông nắng gió biển khơi, người tù khổ sai bị vắt kiệt sức. Biết bao người đã bỏ xác nơi đây, chẳng mong có ngày trở lại quê hương!

Cảnh lao động khổ sai cực nhọc ấy, dưới ngòi bút lãng mạn và thi vị của Phan Châu Trinh, có thêm một chất thơ. Chất thơ ấy được tạo nên bởi khí phách người tù – người cách mạng anh hùng. Con người ấy kiêu hãnh ngẩng cao đầu trước gông cùm xiềng xích:

Làm trai đứng giữa đất Côn Lôn

Tư thế của con người thật oai phong, hiên ngang sừng sững giữa núi cao, biển rộng. Từ câu thơ toát lên một vẻ đẹp hùng tráng.

Với tư thế ấy, việc đập đá bỗng trở thành việc *con con*, nhẹ nhàng. Dưới ngòi bút khoa trương, phóng khoáng của Phan Châu Trinh, người tù nhỏ bé vụt lớn lên trở thành người có tầm vóc khổng lồ, có sức mạnh to lớn thần kì:

*Lùng lẫy làm cho lở núi non.
Xách búa đánh tan năm bảy đống,*

Ra tay đập bể mấy trăm hòn.

Bốn câu thơ đã để lại những ấn tượng đẹp trong lòng người đọc về hình tượng người anh hùng ngang tàng ngạo nghễ.

Vẫn với giọng điệu và khí phách ngang tàng ấy, Phan Châu Trinh bày tỏ ý chí chiến đấu sắt son của người chiến sĩ cách mạng trong hoàn cảnh tù đày:

Tháng ngày bao quản thân sành sỏi

Mưa nắng càng bền dạ sắt son.

Tháng ngày và *mưa nắng* gọi nên boa gian truân, sóng gió trên chặng đường chiến đấu dài dặc của người chiến sĩ yêu nước. Nhưng đối lập với gian truân, sóng gió ấy, ý chí của con người được tôi luyện càng thêm kiên cường, bất khuất. Và từ câu thơ, toát lên một niềm tin mãnh liệt vào cuộc chiến đấu của dân tộc.

Bài thơ khép lại bằng một hình ảnh hào hùng:

Những kẻ vá trời khi lỗ bước,

Gian nan chi kể việc con con.

Khẩu khí thật ngang tàng! Chí khí của người anh hùng mưu đồ sự nghiệp lớn (sự nghiệp cứu nước, cứu dân) được sánh ngang tầm hình tượng bà Nữ Oa đội đá vá trời trong thần thoại. Để cho đại nghiệp thắng lợi thì sự cực nhọc của cảnh lao động khổ sai, kể cả bản án mà nhà chí sĩ yêu nước đang mang, nào có gì đáng kể! Hai câu kết đã bao quát ý lớn của cả bài thơ, khắc tạc hình tượng người anh hùng giữa đất trời Côn Đảo, lẫm liệt, ngang tàng.

Bài thơ *Đập đá ở Côn Lôn* là một trong những sáng tác tiêu biểu của văn thơ yêu nước và cách mạng đầu thế kỉ XX.